

บทที่ 5

การจัดทำหลักสูตรและการอบรม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในบริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ มีมิติหนึ่งในการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการบริการขนส่งโดยแบ่งออกเป็นกลุ่มที่มีหน้าที่ออกแบบ ตรวจสอบ ประเมินการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในภาคขนส่งเพื่อรองรับคนพิการและผู้สูงอายุ และกลุ่มเจ้าหน้าที่ให้บริการ หรือให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุ สนข. จึงกำหนดให้มีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ผ่านการให้จัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาบุคลากรทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่

- หลักสูตรการอบรมความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผลการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการให้บริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ
- หลักสูตรการอบรมทักษะการบริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ

โดยมีรายละเอียดและรูปแบบการจัดการฝึกอบรม และการประเมินผลสัมฤทธิ์ ดังนี้

5.1 การจัดทำหลักสูตรและผลการดำเนินการอบรมความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผลการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ (Inclusive Transport Training for Auditor : ITTA)

หลักสูตรนี้จัดขึ้นเพื่อพัฒนาบุคลากรผู้มีหน้าที่ออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผลและดูแลอาคารสถานที่ที่ให้บริการภาคขนส่ง เพื่อให้ผู้อบรมมีทักษะความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบแบบ ตรวจสอบอาคารสถานที่อย่างสอดคล้องหลักวิชาการและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหาและรายละเอียดดังนี้

5.1.1 หลักการและเหตุผล

สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) กระทรวงคมนาคม ตระหนักถึงการเตรียมการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการในการบริการภาคขนส่งและการรองรับสังคมผู้สูงอายุ ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในบริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2559 – 2578 ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 รับทราบและเห็นชอบให้กระทรวงคมนาคมดำเนินการขับเคลื่อนแผนงาน กิจกรรมภายใต้ยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าวให้เป็นรูปธรรม ซึ่งยุทธศาสตร์ฯ มีมิติด้านการพัฒนาและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการคนพิการและผู้สูงอายุ ให้มีความรู้และทักษะที่ถูกต้องในการบริการและการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในภาคขนส่ง

จากสถิติของคนพิการและผู้สูงอายุของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า จำนวนร้อยละของจำนวนคนพิการและผู้สูงอายุเมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปีที่มีการสำรวจ ผู้สูงอายุมีจำนวนประชากรมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมดและคาดว่าประเทศไทยกำลังเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์” (Complete Aged Society) ในปี พ.ศ. 2564 และจากข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทยล่าสุด ณ วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2560 ของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่ามีจำนวนคนพิการ 1,756,849 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.66 ของประชากรทั้งหมด

ดังนั้น สวช. จึงเห็นความสำคัญและเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและดำเนินการที่สอดคล้องตามข้อเสนอยุทธศาสตร์เรื่องการเข้าถึงระบบขนส่งที่เสมอภาคและเท่าเทียม การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและเพิ่มประสิทธิภาพการบริการในภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ จึงได้จัดให้มีการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่กลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่มีหน้าที่ในการให้บริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้คนพิการและผู้สูงอายุเข้าถึงและใช้ประโยชน์บริการภาคขนส่งได้อย่างเท่าเทียม

5.1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแนวทางการฝึกอบรมโครงการฯ จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ดังนี้

- 1) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผล การจัดสิ่งแวดล้อมสะดวกสำหรับอาคารและสถานที่ เพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ
- 2) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผล การจัดสิ่งแวดล้อมสะดวกสำหรับยานพาหนะ เพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ
- 3) เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในความพิการแต่ละประเภทกับความสูงอายุให้กับผู้เข้ารับการอบรม

5.1.3 รายละเอียดและแผนการฝึกอบรม

การฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าว ให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อเพิ่มทักษะให้กับเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการถึงวิธีการทำงาน ความรู้ในงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน และปรับปรุงทักษะที่เกี่ยวข้องกับงานให้เกิดทักษะความรู้ ความชำนาญ รวมทั้งเปลี่ยนแปลงทัศนคติ มุมมอง สร้างความรู้เพื่อถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน โดยแผนการอบรมความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผล การจัดสิ่งแวดล้อมสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ มีกลุ่มเป้าหมาย วิธีและเทคนิคการอบรมดังนี้

1) กลุ่มเป้าหมาย

ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการภาคเอกชนที่ให้บริการขนส่ง ดังแสดงในรูปที่ 5.1.3 – 1 และมีรายชื่อหน่วยงานกลุ่มเป้าหมายดังแสดงในตารางที่ 5.1.3 – 1

รูปที่ 5.1.3 – 1 กลุ่มเป้าหมายการฝึกอบรม

ตารางที่ 5.1.3 – 1 หน่วยงานกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายการอบรม	
1. สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร	12.บริษัท รถไฟฟ้า ร.ฟ.ท. จำกัด
2. สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม	13.บริษัท ขนส่ง จำกัด
3. กรมการขนส่งทางบก	14.องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ
4. กรมเจ้าท่า	15.บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)
5. กรมทางหลวง	16.บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)
6. กรมทางหลวงชนบท	17.บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด
7. กรมท่าอากาศยาน	18.สถาบันการบินพลเรือน
8. การท่าเรือแห่งประเทศไทย	19.สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย
9. การทางพิเศษแห่งประเทศไทย	20.บริษัท โรงแรมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จำกัด
10.การรถไฟแห่งประเทศไทย	21.หน่วยงานท้องถิ่นที่ให้บริการภาคขนส่ง
11.การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย	22.ผู้ประกอบการภาคเอกชนที่ให้บริการขนส่ง

2) เทคนิคการอบรม

- การบรรยาย (Lecture) เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาของหลักสูตร โดยเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมซักถามและแสดงความคิดเห็น
- การศึกษาดูงานนอกสถานที่ (Field Trip) ใช้เทคนิคการนำผู้เข้ารับการอบรมไปศึกษาไปยังสถานที่อื่นเพื่อให้ได้รับประสบการณ์จริง

3) ประโยชน์และสมรรถนะที่ได้รับจากการฝึกอบรม

- มีความรู้เชิงนโยบายหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะเพื่อคนทุกคน โดยเฉพาะคนพิการทุกประเภทและผู้สูงอายุ
- สร้างองค์ความรู้ความเข้าใจในหลักการออกแบบเพื่อคนทุกคน (Universal Design)
- มีความรู้ในการใช้อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการตรวจประเมิน อาคาร สถานที่ และยานพาหนะ
- เรียนรู้หลักการออกแบบ ตรวจประเมินและจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ ในอาคาร สถานที่ และยานพาหนะประเภทต่าง ๆ ที่ระบุตามกฎหมาย
- มีความเข้าใจและทัศนคติอันดีต่อคนพิการและผู้สูงอายุ

โดยหลักสูตรดังกล่าวจะดำเนินการอบรมทั้งสิ้น 2 วัน จำนวนชั่วโมงการเรียนรู้ 12 ชั่วโมง โดยแสดงรายละเอียดดังตารางที่ 5.1.3 – 2 ดังนี้

ตารางที่ 5.1.3 – 2 แผนการอบรมความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผล
การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ (วันแรก)

วันและเวลา	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	
		บรรยาย	ปฏิบัติการ
8.15 – 8.45 น.	พิธีเปิดการฝึกอบรม และภาพรวมของหลักสูตร		-
8.45 – 10.15 น.	กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	1.50 ชม.	-
10.15 – 10.30 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	-	-
10.30 – 12.00 น.	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคนพิการและผู้สูงอายุ	1.00 ชม.	0.50 ชม.
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	-	-

ตารางที่ 5.1.3 – 2 (ต่อ) แผนการอบรมความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผล
การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ (วันแรก)

วันและเวลา	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	
		บรรยาย	ปฏิบัติการ
13.00 – 14.00 น.	มาตรฐานการออกแบบตามหลักการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design)	1.00 ชม.	-
14.00 – 14.30 น.	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในบริการขนส่งสาธารณะสำหรับอาคารและสถานที่ เพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ	0.50 ชม.	
14.30 – 14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	-	-
14.45 – 16.15 น.	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในบริการขนส่งสาธารณะสำหรับอาคารและสถานที่ เพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ (ต่อ)	1.50 ชม.	-
รวมจำนวนชั่วโมงอบรม (วันแรก)		6.00 ชม.	

ตารางที่ 5.1.3 – 3 แผนการอบรมความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผล
การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ (วันที่สอง)

วันและเวลา	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	
		บรรยาย	ปฏิบัติการ
08.45 – 10.15 น.	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกการขนส่งสาธารณะสำหรับยานพาหนะประเภทต่าง ๆ เพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ	1.50 ชม.	-
10.15 – 10.30 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	-	-
10.30 – 12.00 น.	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกการขนส่งสาธารณะสำหรับยานพาหนะประเภทต่าง ๆ เพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ (ต่อ)	1.50 ชม.	
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	-	-
13.00 – 14.00 น.	เทคนิคการประเมินและแบบสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวก	1.00 ชม.	
14.00 – 14.15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	-	-
14.15 – 16.15 น.	การอบรมภาคสนามนอกสถานที่เพื่อตรวจประเมินสิ่งอำนวยความสะดวกฯ	-	2.00 ชม.
รวมจำนวนชั่วโมงอบรม (วันที่สอง)		6.00 ชม.	
รวมจำนวนชั่วโมงอบรมทั้งหลักสูตร (2 วัน)		12.00 ชม.	

5.1.4 โครงสร้างหลักสูตร

เพื่อให้การฝึกอบรมเป็นไปตามหลักการและจุดหมายที่กำหนดไว้ การจัดหลักสูตรอบรมจึงกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการอบรมความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผลการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ โดยมีเนื้อหาและรายละเอียด ดังนี้

1) บทที่ 1 บทนำ

ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของการอบรม และอธิบายถึงแผนการอบรม โครงสร้างหลักสูตร เกณฑ์การอนุมัติและการจัดประกาศเกียรติบัตร เอกสารและอุปกรณ์ สำหรับการอบรม และคู่มือการใช้งาน

2) บทที่ 2 กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ

การฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับคนพิการและผู้สูงอายุ มีเนื้อหาเกี่ยวกับ กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการและผู้สูงอายุ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการและกฎหมายในประเทศไทยที่สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิคนพิการ ในส่วนเนื้อหาของนโยบายและแผนงาน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งของไทย ระยะ 20 ปี และยุทธศาสตร์การพัฒนาส่งเสริมความสะดวกในบริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ ในส่วนเนื้อหากฎหมาย จะเกี่ยวข้องกับกฎหมายการขนส่งของคนพิการและผู้สูงอายุไทย เช่น กฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ พ.ศ. 2548 กระทรวงมหาดไทย กฎกระทรวงกำหนดลักษณะ หรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคารสถานที่ หรือบริการสาธารณะอื่น เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ พ.ศ. 2555 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กฎกระทรวงกำหนดลักษณะหรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ และบริการขนส่งเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ พ.ศ. 2556 กระทรวงคมนาคม โดยวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพื่อให้ผู้อบรมเข้าใจนโยบาย แผนงานและยุทธศาสตร์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ

3) บทที่ 3 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคนพิการและผู้สูงอายุ

การฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับคนพิการและความสูงอายุ มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการแบ่งประเภทความพิการ ผู้สูงอายุความหมายตามพระราชบัญญัติ หรือลักษณะข้อสังเกตของคนพิการและผู้สูงอายุ รวมทั้งข้อมูลสถิติประชากรและข้อมูลน่าสนใจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4) บทที่ 4 มาตรฐานการออกแบบตามหลักการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล

การฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design) จะมีเนื้อหาอธิบายถึงวิธีคิดตามหลักการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล และหลักเกณฑ์การออกแบบบนพื้นฐานในเรื่องความเสมอภาคในการใช้งาน เรื่องความยืดหยุ่น เป็นต้น

5) บทที่ 5 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการขนส่งสาธารณะสำหรับอาคารและสถานที่เพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ

การฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกภาคการขนส่งสาธารณะสำหรับอาคารและสถานที่ โดยมีเนื้อหาอธิบายตามรายการสิ่งอำนวยความสะดวกตามที่กฎหมายต่าง ๆ บังคับใช้ รวมทั้งหลักวิชาการออกแบบที่เกี่ยวข้อง พร้อมรูปภาพประกอบการบรรยายคุณลักษณะบังคับ และคุณลักษณะส่งเสริม ออกเป็นรายการกลุ่มอุปกรณ์

6) บทที่ 6 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกการขนส่งสาธารณะสำหรับยานพาหนะประเภทต่าง ๆ เพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ

การฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการขนส่งตามที่ระบุในกฎกระทรวงกำหนดลักษณะฯ ปี พ.ศ. 2556 โดยมีเนื้อหาอธิบายตามรายการสิ่งอำนวยความสะดวกที่กำหนดไว้ในกฎหมายบังคับใช้ในปัจจุบัน และหลักวิชาการที่เกี่ยวข้อง พร้อมรูปภาพประกอบการบรรยายและคุณลักษณะบังคับ และคุณลักษณะส่งเสริม ในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับยานพาหนะประเภทต่าง ๆ ทั้งหมด 6 ประเภท ได้แก่

- 1) รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารประเภทการขนส่งประจำทางและไม่ประจำทางตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก
- 2) รถยนต์สาธารณะและรถยนต์บริการตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์
- 3) รถไฟตามกฎหมายว่าด้วยการจัดวางการรถไฟและทางหลวง
- 4) รถไฟฟ้าตามกฎหมายว่าด้วยการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย
- 5) เรือโดยสารตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย
- 6) อากาศยานขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ

7) บทที่ 7 เทคนิคการประเมินและแบบสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวก

การฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมรายการ หรือแบบตรวจสอบ หรือแบบฟอร์มสำรวจ พร้อมอธิบายเทคนิคการตรวจสอบการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิ วิธีการวัดระยะที่ถูกต้อง (เป็นระยะประสิทธิผล) การวัดความชัน เทคนิคการใช้อุปกรณ์ รวมถึงเทคนิคการทดสอบการรับน้ำหนักบรรทุก เพื่อการตรวจสอบและบันทึกข้อมูล

8) การอบรมภาคสนาม

เป็นการฝึกปฏิบัติงานจริงภาคสนาม เน้นการฝึกปฏิบัติให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ไปศึกษา ยังสถานที่เพื่อให้พบเห็นของจริง รับรู้และเข้าใจ รวมทั้งเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถนำสิ่งที่ได้รับไปปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงได้

5.1.5 ผลการฝึกอบรม

การดำเนินการอบรมความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผลการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการให้บริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุรุ่นที่ 1 ได้จัดขึ้นระหว่างวันที่ 16 – 18 สิงหาคม พ.ศ. 2560 (3 วันทำการ) ณ โรงแรมเดอะรีเจ้นท์ ชะอำ บีช รีสอร์ท จังหวัดเพชรบุรี สามารถสรุปผลการฝึกอบรมได้ ดังนี้

1) วิทยากร

การดำเนินการอบรมหลักสูตร ITTA ได้ดำเนินการจัดอบรมโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันการศึกษา สภาวิชาชีพและสมาคม ดังนี้

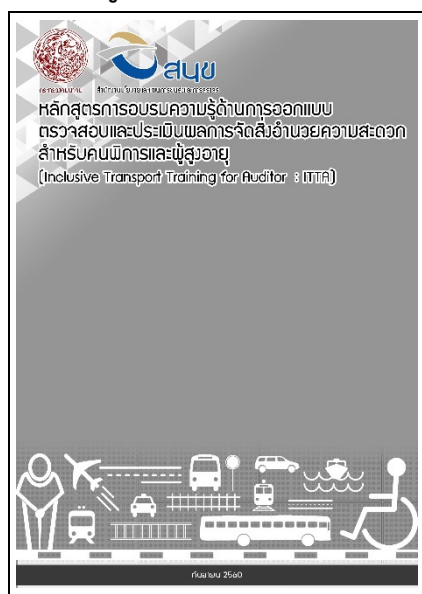
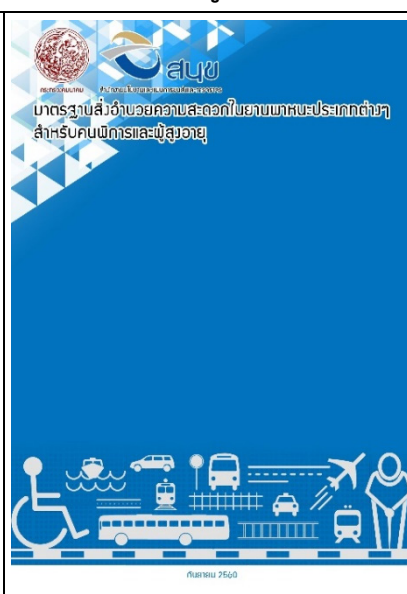
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล
- รศ.ร.อ.หญิง ดร.ศิริพันธุ์ สาสัตย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ดร.ดุสิต สติระเศรษฐี มหาวิทยาลัยนเรศวร
- คุณชัยพร ภูวรัตน์ สมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย
- คุณศักดิ์ชัย ยวงตระกูล สมาสถาปนิก

2) สื่อและวัสดุอุปกรณ์การสอน

สื่อและวัสดุอุปกรณ์เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การเรียนรู้การสอนดำเนินไปด้วยดี โดยหลักสูตรการอบรมความรู้ด้านการออกแบบตรวจสอบและประเมินผล การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุมีเอกสารและอุปกรณ์ประกอบการอบรมดังนี้

- หลักสูตรการอบรมความรู้ด้านการออกแบบตรวจสอบและประเมินผล
การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ
- มาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกในยานพาหนะประเภทต่าง ๆ สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ
- คู่มือการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการแต่ละประเภท
และผู้สูงอายุสำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง
- หลักเกณฑ์และแบบมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก
การขนส่งสาธารณะเพื่อคนพิการ เด็ก และผู้สูงอายุ

รูปที่ 5.1.5 – 1 เอกสารสำหรับการอบรมหลักสูตร ITTA

	
(ก) หลักสูตร ITTA ของ สนข.	(ข) มาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกในยานพาหนะฯ ของ สนข.

รูปที่ 5.1.5 – 1 (ต่อ) เอกสารสำหรับการอบรมหลักสูตร ITTA

(ค) คู่มือแปลภาษาฯ ของ สทช.	(ง) หลักเกณฑ์และแบบมาตรฐานฯ ของ สทช.

ที่มา : (ก) หลักสูตรและผลการดำเนินการอบรมความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผล การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร

(ข) มาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกในยานพาหนะประเภทต่าง ๆ สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร

(ค) คู่มือแปลภาษาหรือป้ายสัญลักษณ์ภาษาสำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร

(ง) หลักเกณฑ์และแบบมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกขนส่งสาธารณะเพื่อคนพิการ เด็ก และผู้สูงอายุ สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม

- แบบรายการตรวจสอบ /แบบสถานที่ / อุปกรณ์สเก็ตซ์เส้นทางการตรวจสอบ
- เทปวัด / ที่วัดระดับ
- กล้องดิจิทัล

รูปที่ 5.1.5 – 2 อุปกรณ์สำหรับการอบรมหลักสูตร ITTA

(ก) แบบรายการตรวจสอบ	(ข) แบบสถานที่	(ค) อุปกรณ์การตรวจประเมิน

ที่มา : (ก) รายการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งสาธารณะเพื่อคนพิการ เด็ก และผู้สูงอายุ
สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม

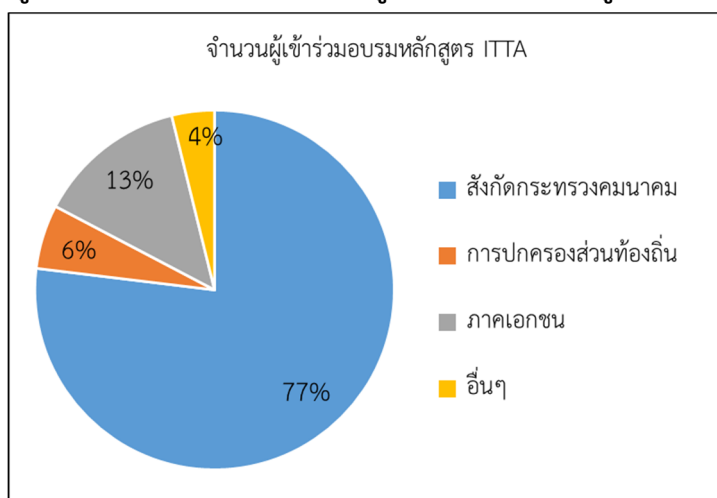
3) จำนวนผู้เข้าร่วมอบรม

หลักสูตร ITTA มีผู้เข้าร่วมในหลักสูตรฯ ทั้งสิ้น 52 คนจาก

- 1) สังกัดกระทรวงคมนาคม 40 คน
- 2) การปกครองส่วนท้องถิ่น 3 คน
- 3) ภาคเอกชน 7 คน
- 4) อื่น ๆ 2 คน

โดยคิดเป็นสัดส่วนกลุ่มจำนวนผู้เข้าร่วมอบรมดังแสดงในรูปที่ 5.1.5 – 3 ซึ่งผลการเข้าร่วมอบรมในหลักสูตรเป็นไปตามกลุ่มเป้าหมายและตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้

รูปที่ 5.1.5 – 3 สัดส่วนจำนวนผู้เข้าร่วมอบรมหลักสูตร ITTA

4) กิจกรรมหลักสูตร

นอกจากการบรรยาย (Lecture) ในห้องอบรมเพื่อถ่ายทอดเนื้อหาของหลักสูตร โดยมีการจัดกิจกรรมการศึกษาดูงานนอกสถานที่ (Field Trip) โดยไปศึกษายังสถานที่อื่นเพื่อให้ได้รับประสบการณ์จริง เป็นการฝึกภาคสนามในการปฏิบัติงานจริงภาคสนาม เน้นการฝึกปฏิบัติให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ไปศึกษายังสถานที่ รับรู้และเข้าใจ รวมทั้งเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถนำสิ่งที่ได้รับไปปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงได้ โดยหลักสูตร ITTA ได้กำหนดการศึกษาดูงานสถานีรถไฟชะอำ จังหวัดเพชรบุรี และใช้รายการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งสาธารณะเพื่อคนพิการ เด็ก และผู้สูงอายุของสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม แบบสถานที่ และอุปกรณ์การตรวจประเมินอื่น ๆ โดยทำการตรวจประเมินจากการสำรวจฐานที่โครงการได้กำหนดขึ้น ได้แก่

● ฐานยานสถานี

เป็นลักษณะการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ประจำสถานีบริการ เพื่อรับทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่บริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ รวมทั้งข้อมูลการบริการช่วยเหลือ การฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการประจำสถานี

● ฐานโครงสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวก

เป็นการสำรวจและตรวจประเมินโครงสร้างอาคาร สถานีบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในสถานีบริการ โดยผู้อบรมจะได้เรียนรู้การใช้แบบรายการตรวจสอบ พร้อมเทคนิคและวิธีการวัดระยะประสิทธิผล การวัดความชัน การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์การตรวจวัดต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่ประตูทางเข้าหลักหรือประตูที่จัดไว้สำหรับคนพิการ หรือผู้สูงอายุ ไปยังจุดจำหน่ายตั๋ว จุดให้บริการ เคาน์เตอร์ต่าง ๆ สิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานีในรายการตรวจสอบ เช่น ห้องน้ำ ทางลาด ราวจับ

● ฐานการทดสอบน้ำหนักบรรทุก

เป็นการทดสอบกำลังรับน้ำหนักบรรทุกของโครงสร้าง (Load Test) ในที่นี้หมายถึงการทดสอบเพื่อให้ทราบว่าโครงสร้างนั้น ๆ สามารถรับน้ำหนักบรรทุกจร (Live Load) ตามเทศบัญญัติของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2522 ได้อย่างปลอดภัยหรือไม่ ซึ่งการเลือกตำแหน่งที่ทำการทดสอบขั้นตอนและกระบวนการทดสอบ รวมทั้งการวิเคราะห์ผลการทดสอบ อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลจากวิศวกรที่มีประสบการณ์การทำงานและวิทยากรผู้เชี่ยวชาญแสดงการทดสอบน้ำหนักบรรทุกในฐานนี้

รูปที่ 5.1.5 – 4 อบรมภาคสนาม ณ สถานีรถไฟชะอำ

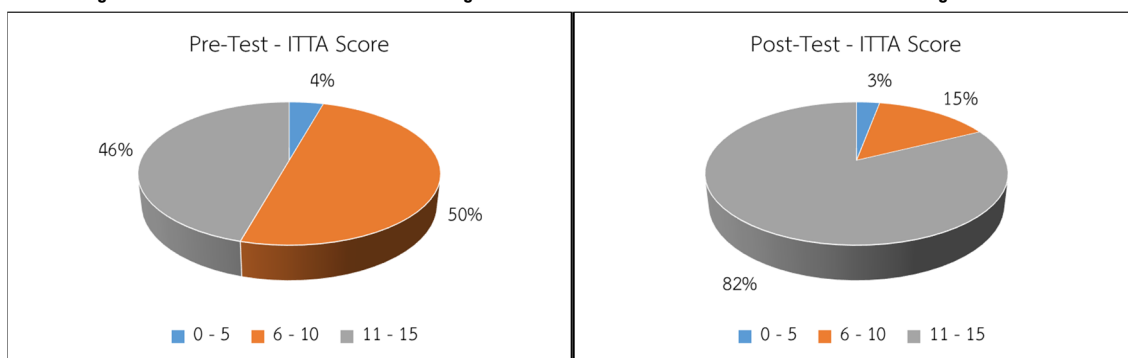
รูปที่ 5.1.5 – 4 (ต่อ) อบรมภาคสนาม ณ สถานีรถไฟชะอำ

(ค) การใช้แบบประเมินและตรวจสอบฯ	(ง) การตรวจประเมินโครงสร้าง สิ่งอำนวยความสะดวก
(จ) การทำสอปน้ำหนัก	(ฉ) การสัมภาษณ์นายสถานี

5) เกณฑ์การอนุมัติและการจัดประกาศเกียรติบัตร

สำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรมตามโครงการหลักสูตร รุ่นที่ 1 จะได้รับการรับรองจากกระทรวงคมนาคมเป็นใบประกาศเกียรติบัตรรับรองอบรมหลักสูตรการอบรมความรู้ด้านการออกแบบตรวจสอบและประเมินผล การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ โดยมีเกณฑ์การได้ประกาศเกียรติบัตรเมื่อเข้าอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาในหลักสูตร และจะต้องสอบผ่านแบบทดสอบของหลักสูตรการฝึกอบรม โดยคะแนนการทดสอบของผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตร ITTA มีคะแนนดังแสดงในรูปที่ 5.1.5 – 5

รูปที่ 5.1.5 – 5 ผลแบบทดสอบผู้เข้าอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรมหลักสูตร ITTA

จากรูปที่ 5.1.5 – 5 แสดงผลการทำแบบทดสอบเพื่อวัดระดับการเรียนรู้ โดยก่อนการฝึกอบรม ผู้เข้าอบรมสามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้ 10.0 คะแนน และภายหลังการฝึกอบรม ผู้เข้าอบรมสามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้ 11.8 คะแนน พบว่าผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น เมื่อพิจารณาพบว่าอัตราส่วนของผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ย 11- 15 คะแนน ก่อนการทดสอบเพิ่มขึ้น จาก 46% เป็น 82% หลังจากการผ่านฝึกอบรมแล้ว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้ของผู้อบรมมีการพัฒนาขึ้น โดยผู้เข้าฝึกอบรมหลักสูตรจะได้รับมอบประกาศเกียรติบัตร ในวันสุดท้ายของการอบรม โดยประกาศเกียรติบัตร รุ่นที่ 1 จะมีลักษณะดังรูปที่ 5.1.5 - 6

รูปที่ 5.1.5 – 6 ตัวอย่างใบประกาศเกียรติบัตรหลักสูตรการอบรมความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ รุ่นที่ 1

5.2 การจัดทำหลักสูตรและผลดำเนินการอบรมทักษะการบริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ (Inclusive Transport Training for Service : ITTS)

หลักสูตรดังกล่าวเพื่ออบรมทักษะการบริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ กลุ่มเป้าหมายเป็นเจ้าหน้าที่ที่ติดต่อให้บริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ ทั้งนี้ผู้อบรมสามารถจะมีทักษะที่ถูกต้องและเสริมสร้างเจตคติที่ดีในการให้บริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.2.1 หลักการและเหตุผล

สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) กระทรวงคมนาคม ตระหนักถึงการเตรียมการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการในการบริการภาคขนส่งและการรองรับสังคมผู้สูงอายุ ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2559 – 2578 ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 รับทราบและเห็นชอบให้กระทรวงคมนาคมดำเนินการขับเคลื่อนแผนงาน กิจกรรมภายใต้ยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าวให้เป็นรูปธรรม ซึ่งยุทธศาสตร์ฯ มีมิติด้านการพัฒนาและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการคนพิการและผู้สูงอายุ ให้มีความรู้และทักษะที่ถูกต้องในการบริการและการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในภาคขนส่ง

จากสถิติของคนพิการและผู้สูงอายุของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า จำนวนร้อยละของจำนวนคนพิการและผู้สูงอายุเมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปีที่มีการสำรวจ ผู้สูงอายุมีจำนวนประชากรมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมดและคาดว่าประเทศไทยกำลังเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์” (Complete Aged Society) ในปี พ.ศ. 2564 และจากข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทยล่าสุด ณ วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2560 ของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่ามีจำนวนคนพิการ 1,756,849 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.66 ของประชากรทั้งหมด

ดังนั้น สนข. จึงเห็นความสำคัญและเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและดำเนินการที่สอดคล้องตามข้อเสนอยุทธศาสตร์เรื่องการเข้าถึงระบบขนส่งที่เสมอภาคและเท่าเทียม การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพการบริการในภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ จึงได้จัดให้มีการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่กลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่มีหน้าที่ในการให้บริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้คนพิการและผู้สูงอายุเข้าถึงและใช้ประโยชน์บริการภาคขนส่งได้อย่างเท่าเทียม

5.2.2 วัตถุประสงค์

เพื่อการพัฒนาและส่งเสริมเจ้าหน้าที่บริการภาคขนส่งให้มีความรู้ความสามารถทางการให้บริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ หลักสูตรการอบรมดังกล่าวจึงมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และหลักการให้ความช่วยเหลือคนพิการและผู้สูงอายุที่ถูกต้อง
- 2) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถปฏิบัติการให้ความช่วยเหลืออย่างถูกต้อง เหมาะสมกับความต้องการที่จำเป็นของคนพิการและผู้สูงอายุ
- 3) เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อคนพิการและผู้สูงอายุ ให้กับผู้เข้ารับการอบรม

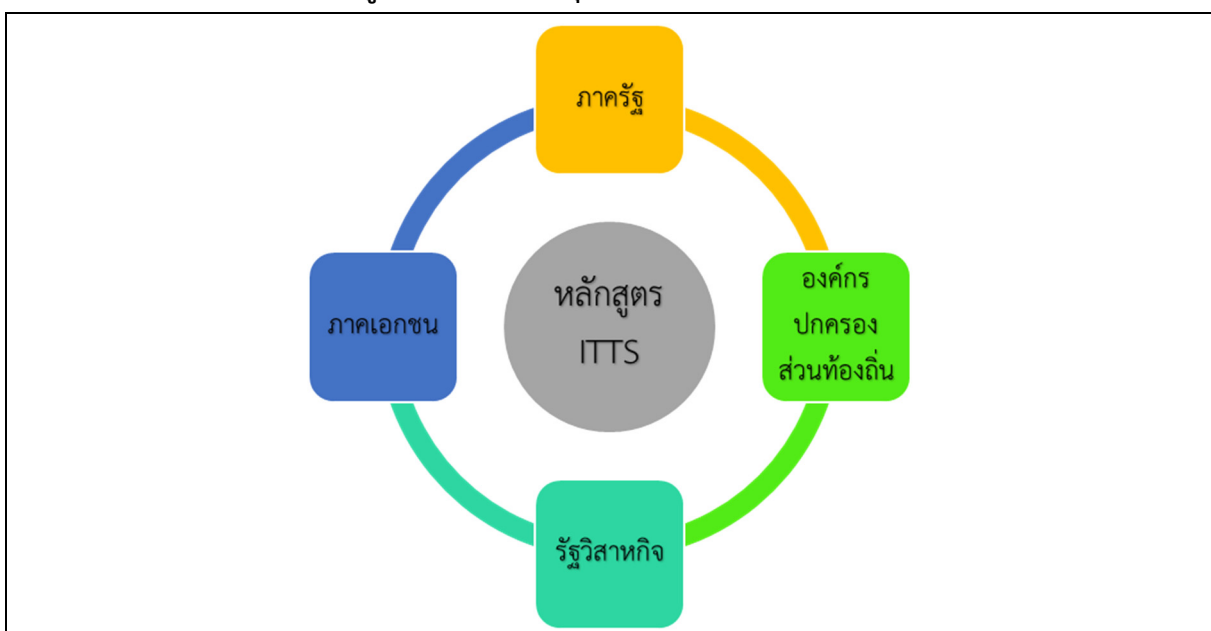
5.2.3 รายละเอียดและแผนการฝึกอบรม

การฝึกอบรมหลักสูตรนี้มีความสำคัญกับการพัฒนา และการฝึกอบรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มทักษะเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติการถึงวิธีการทำงาน ความรู้ในงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน เพื่อปรับปรุงทักษะที่เกี่ยวข้องกับงาน เพื่อให้เกิดทักษะความรู้ ความชำนาญ รวมทั้งเปลี่ยนแปลงทัศนคติ มุมมอง สร้างความรู้ เพื่อถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน โดยแผนการอบรมทักษะการให้บริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุมีกลุ่มเป้าหมาย วิธีและเทคนิคการอบรม ดังนี้

1) กลุ่มเป้าหมาย

การฝึกอบรมหลักสูตรนี้มีกลุ่มเป้าหมายคือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการภาคเอกชนที่ให้บริการขนส่ง ดังแสดงในรูปที่ 5.2.3 – 1 และมีหน่วยงานกลุ่มเป้าหมายตามตารางที่ 5.2.3 – 1

รูปที่ 5.2.3 – 1 กลุ่มเป้าหมายการฝึกอบรม

ตารางที่ 5.2.3 – 1 หน่วยงานกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายการอบรม	
1. สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร	12.บริษัท รถไฟฟ้า ร.ฟ.ท. จำกัด
2. สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม	13.บริษัท ขนส่ง จำกัด
3. กรมการขนส่งทางบก	14.องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ
4. กรมเจ้าท่า	15.บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)
5. กรมทางหลวง	16.บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)
6. กรมทางหลวงชนบท	17.บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด
7. กรมท่าอากาศยาน	18.สถาบันการบินพลเรือน
8. การท่าเรือแห่งประเทศไทย	19.สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย
9. การทางพิเศษแห่งประเทศไทย	20.บริษัท โรงแรมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จำกัด
10.การรถไฟแห่งประเทศไทย	21.หน่วยงานท้องถิ่นที่ให้บริการภาคขนส่ง
11.การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย	22.ผู้ประกอบการภาคเอกชนที่ให้บริการขนส่ง

2) เทคนิคการอบรมที่ใช้

- การบรรยาย (Lecture) เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาของหลักสูตรโดยเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมซักถาม
- การสอน และ การแสดงบทบาทสมมติ (Coaching and Role Playing) ใช้เทคนิคการแนะนำให้รู้วิธีปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง เสนอในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบข้อมูลและการปฏิบัติเป็นภาพชัดเจน ได้สัมผัสประสบการณ์และความรู้สึกที่แท้จริง

3) ประโยชน์และสมรรถนะที่จะได้รับการฝึกอบรม

- มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับสถานการณ์สังคมผู้สูงอายุและสภาพปัญหาด้านคุณภาพชีวิตของคนพิการและผู้สูงอายุในด้านการเดินทาง และใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะ
- มีความรู้เชิงนโยบาย แผนพัฒนา กฎหมาย หลักการที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาสู่ระบบขนส่งที่เท่าเทียม
- เรียนรู้ทักษะ หลักการให้ความช่วยเหลือคนพิการและผู้สูงอายุที่ถูกต้องไปประยุกต์ใช้กับงานในแต่ละส่วนที่มีความเกี่ยวข้อง
- สามารถให้ความช่วยเหลืออย่างถูกต้องเหมาะสมตรงตามความต้องการของคนพิการและผู้สูงอายุ
- มีความเข้าใจและทัศนคติอันดีต่อคนพิการและผู้สูงอายุ

โดยหลักสูตรดังกล่าวจะดำเนินการอบรมทั้งสิ้น 2 วัน จำนวนชั่วโมงการเรียนรู้ 12 ชั่วโมง โดยแสดงรายละเอียดดังตารางที่ 5.2.3 – 2 ดังนี้

ตารางที่ 5.2.3 – 2 แผนการอบรมทักษะการบริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ (วันแรก)

วันและเวลา	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	
		บรรยาย	ปฏิบัติการ
08.15 – 8.45 น.	พิธีเปิดการฝึกอบรม และภาพรวมของหลักสูตร		
09.15 – 10.15 น.	กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	1.50	-
10.15 – 10.30 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	-	-
10.30 – 12.00 น.	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคนพิการและผู้สูงอายุ	1.00	0:50
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	-	-
13.00 – 14.30 น.	ความรู้เกี่ยวกับความพิการทางการเห็นและการให้ความช่วยเหลือ	0.50	1.00
14.30 – 14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	-	-
14.45 – 16.15 น.	ความรู้เกี่ยวกับความพิการทางการได้ยินและสื่อความหมายและการให้ความช่วยเหลือ	1.50	-
รวมจำนวนชั่วโมงอบรม (วันแรก)		6.00 ชม.	

ตารางที่ 5.2.3 – 3 แผนการอบรมทักษะการบริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ (วันที่สอง)

วันและเวลา	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	
		บรรยาย	ปฏิบัติการ
08.45 – 10.15 น.	ความรู้เกี่ยวกับความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายและการให้ความช่วยเหลือ	0.50	1.00
10.15 – 10.30 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	-	-
10.30 – 12.00 น.	ความรู้เกี่ยวกับความพิการทางจิตใจและพฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้และออทิสติก และการให้ความช่วยเหลือ	1.50	
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	-	-
13.00 – 14.30 น.	ความสูงอายุ และการให้ความช่วยเหลือ	1.50	
14.30 – 14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	-	-
14.45 – 16:15 น.	กิจกรรม Walk Rally		1.50
รวมจำนวนชั่วโมงอบรม (วันที่สอง)		6.00 ชม.	
รวมจำนวนชั่วโมงอบรมทั้งหลักสูตร (2 วัน)		12.00 ชม.	

5.2.4 โครงสร้างหลักสูตร

เพื่อให้การฝึกอบรมเป็นไปตามหลักการและจุดหมายที่กำหนด ในการจัดหลักสูตรอบรม จึงกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรทักษะการให้บริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุโดยมีเนื้อหาและรายละเอียด ดังนี้

1) บทที่ 1 บทนำ

ประกอบด้วยหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของการอบรมหลักสูตร พร้อมอธิบายถึงแผนการอบรม โครงสร้างหลักสูตร เกณฑ์การอนุมัติและการมอบประกาศเกียรติบัตร เอกสารและอุปกรณ์สำหรับการอบรม และคู่มือการใช้งาน

2) บทที่ 2 กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ

การฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับคนพิการและผู้สูงอายุ มีเนื้อหาเกี่ยวกับ กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการและผู้สูงอายุ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการและกฎหมายในประเทศไทยที่สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิคนพิการ ในส่วนเนื้อหาของนโยบายและแผนงาน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งของไทย ระยะ 20 ปี และยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ ในส่วนเนื้อหากฎหมาย จะเกี่ยวข้องกับกฎหมายการขนส่งของคนพิการและผู้สูงอายุไทย เช่น กฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ พ.ศ. 2548 กระทรวงมหาดไทย กฎกระทรวงกำหนดลักษณะ หรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคารสถานที่ หรือบริการสาธารณะอื่น เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ พ.ศ. 2555 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กฎกระทรวงกำหนดลักษณะหรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ และบริการขนส่งเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ พ.ศ. 2556 กระทรวงคมนาคม โดยในหัวข้อนี้อบรมเพื่อให้ผู้อบรมเข้าใจนโยบาย แผนงานและยุทธศาสตร์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ

3) บทที่ 3 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคนพิการและผู้สูงอายุ

การฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับคนพิการและความสูงอายุ มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความรู้พื้นฐานการแบ่งประเภทความพิการ ผู้สูงอายุความหมายตามพระราชบัญญัติ หรือลักษณะข้อสังเกตของคนพิการและผู้สูงอายุ รวมทั้งข้อมูลสถิติประชากรและข้อมูลน่าสนใจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4) บทที่ 4 ความพิการทางการเห็น และการให้ความช่วยเหลือ

การฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องความรู้พื้นฐาน และข้อควรรู้เกี่ยวกับคนพิการทางการเห็น โดยมีรายละเอียดอธิบายถึงอุปกรณ์สำหรับช่วยเหลือต่าง ๆ พร้อมภาพประกอบและหลักการปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือคนพิการทางการเห็นได้อย่างถูกต้อง

5) บทที่ 5 ความพิการทางการได้ยินและสื่อความหมาย และการให้ความช่วยเหลือ

การฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องความรู้พื้นฐาน และข้อควรรู้เกี่ยวกับคนพิการทางการได้ยินและสื่อความหมาย โดยมีรายละเอียดอธิบายถึงอุปกรณ์สำหรับช่วยเหลือพร้อมภาพประกอบ และหลักการปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือคนพิการทางการได้ยิน และสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง

6) บทที่ 6 ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย และการให้ความช่วยเหลือ

การฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องความรู้พื้นฐาน และข้อควรรู้เกี่ยวกับคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย โดยมีรายละเอียดอธิบายถึงอุปกรณ์สำหรับช่วยเหลือต่าง ๆ พร้อมภาพประกอบ และหลักการปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายได้อย่างถูกต้อง

7) บทที่ 7 ความพิการทางจิตใจและพฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้และออทิสติก และการให้ความช่วยเหลือ

การฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องความรู้พื้นฐาน และข้อควรรู้เกี่ยวกับคนพิการทาง จิตใจและพฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้และออทิสติก โดยมีรายละเอียดอธิบายถึงอุปกรณ์สำหรับช่วยเหลือต่าง ๆ พร้อมภาพประกอบ และหลักการปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือคนพิการทางจิตใจและพฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้และออทิสติกได้อย่างถูกต้อง

8) บทที่ 8 ความสูงอายุ และการให้ความช่วยเหลือ

การฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องความรู้พื้นฐาน และข้อควรรู้เกี่ยวกับความสูงอายุ โดยมีรายละเอียดอธิบายถึงอุปกรณ์สำหรับช่วยเหลือต่าง ๆ พร้อมภาพประกอบ และหลักปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุอย่างถูกต้อง

9) กิจกรรม Walk Rally

การฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมฐาน เป็นรูปแบบของการฝึกอบรมที่ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถนำสิ่งที่ได้รับไปปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงที่ผู้เข้าอบรมปฏิบัติอยู่ เป็นการให้ความรู้ของวิทยากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม

5.2.5 ผลการฝึกอบรม

การดำเนินการอบรมทักษะการบริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ รุ่นที่ 1 ได้มีกำหนดจัดขึ้นระหว่างวันที่ 16 – 18 สิงหาคม พ.ศ. 2560 (3 วันทำการ) ณ โรงแรมเดอะริเจนท์ เซอร์วิส อพาร์ทเมนท์ จังหวัดเพชรบุรี สามารถสรุปผลการฝึกอบรมได้ดังนี้

1) วิทยากร

การดำเนินการอบรมหลักสูตร ITTS ได้ดำเนินการจัดอบรมโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันการศึกษา ดังนี้

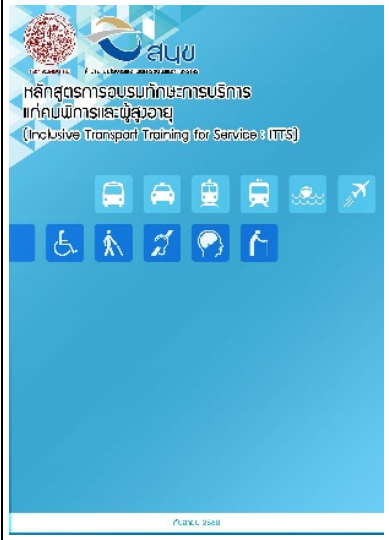
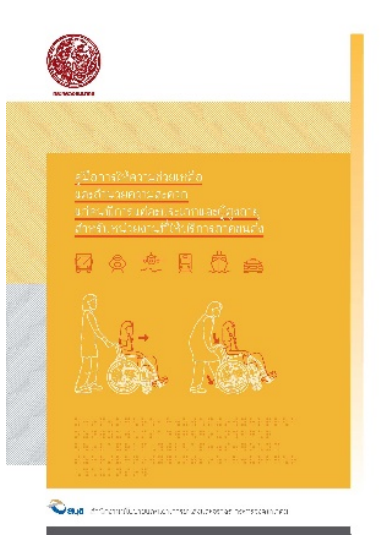
- วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล
- รศ.ร.อ.หญิง ดร.ศิริพันธุ์ สาสัตย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ดร.ดุชนันท์ สติระเศรษฐทวี มหาวิทยาลัยนเรศวร

2) สื่อและวัสดุอุปกรณ์การสอน

สื่อและวัสดุอุปกรณ์เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี โดยในหลักสูตรทักษะการบริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ มีเอกสารและอุปกรณ์ประกอบการอบรม เพื่อให้ผู้รับการอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะการให้บริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ มีดังนี้

- หลักสูตรการอบรมทักษะการบริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ
- คู่มือการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการและผู้สูงอายุ สำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง

รูปที่ 5.2.5 – 1 เอกสารสำหรับการอบรมหลักสูตร ITTS

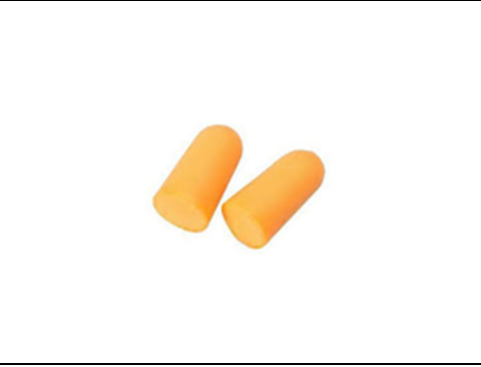
	
(ก) หลักสูตร ITTS ของสนช.	(ข) คู่มือการให้ความช่วยเหลือ ของสนช.

ที่มา : (ก) หลักสูตรและผลดำเนินการอบรมทักษะการบริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร

(ข) คู่มือการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการและผู้สูงอายุ สำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง
สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร

- ทัศนวิสัยการให้ความช่วยเหลือคนพิการ
- ผ้าปิดตา แวนสายตาเลือนราง ไม่เท่าขาว
- รถวีลแชร์ ไม่ค้ำยันคนพิการ
- ถุงทราย
- ที่อุดหู

รูปที่ 5.2.5 – 2 อุปกรณ์สำหรับการอบรมหลักสูตร ITTS

	
(ก) ผ้าปิดตา ไม่เท่าขาว และแว่นสายตาเลือนราง จำลองความพิการทางการเห็น	(ข) ที่อุดหู จำลองความพิการ ทางการได้ยินและสื่อความหมาย

รูปที่ 5.2.5 – 2 (ต่อ) อุปกรณ์สำหรับการอบรมหลักสูตร ITTS

	
(ค) วีลแชร์ จำลองความพิการทางการเคลื่อนไหว	(ง) ถูงทราย จำลองความสูงวัย

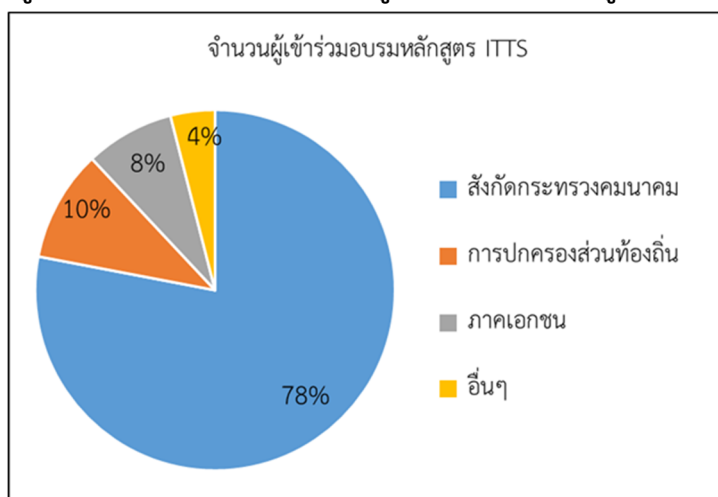
3) จำนวนผู้เข้าร่วมอบรม

หลักสูตร ITTS มีผู้เข้าร่วมในหลักสูตรฯ จำนวนทั้งสิ้น 50 คนจาก

- 1) สังกัดกระทรวงคมนาคม 39 คน
- 2) การปกครองส่วนท้องถิ่น 5 คน
- 3) ภาคเอกชน 4 คน
- 4) อื่น ๆ 2 คน

โดยคิดเป็นสัดส่วนกลุ่มจำนวนผู้เข้าร่วมอบรมดังแสดงในรูปที่ 5.2.5 – 3 ซึ่งผลการเข้าร่วมอบรมในหลักสูตรเป็นไปตามกลุ่มเป้าหมายและตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้

รูปที่ 5.2.5 – 3 สัดส่วนจำนวนผู้เข้าร่วมอบรมหลักสูตร ITTS

4) กิจกรรมหลักสูตร

นอกจากการบรรยาย (Lecture) ในห้องอบรมที่ใช้เทคนิคบรรยายเพื่อถ่ายทอดเนื้อหาของหลักสูตร ทางโครงการฯ ได้จัดกิจกรรมการสอน การแสดงบทบาทสมมติ (Coaching and Role Playing) ใช้เทคนิคการแนะนำให้รู้วิธีปฏิบัติงานให้ถูกต้อง เสนอในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบข้อมูลและการปฏิบัติเป็นภาพชัดเจน โดยในหลักสูตร ITTS ได้กำหนดกิจกรรมฐาน (Walk Rally) และใช้อุปกรณ์ประกอบการอบรมเพื่อจำลองความพิการประเภทต่าง ๆ เพื่อทำกิจกรรมฐาน โดยในระหว่างทำกิจกรรมฐานจะมีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการ และผู้สูงอายุให้ได้เรียนรู้ โดยมีกิจกรรมฐาน ดังนี้

- ฐานการขึ้น – ลงยานพาหนะ
- ฐานจุดรับ – ส่งผู้โดยสาร
- ฐานการสื่อสาร
- ฐานการใช้ลิฟต์โดยสาร

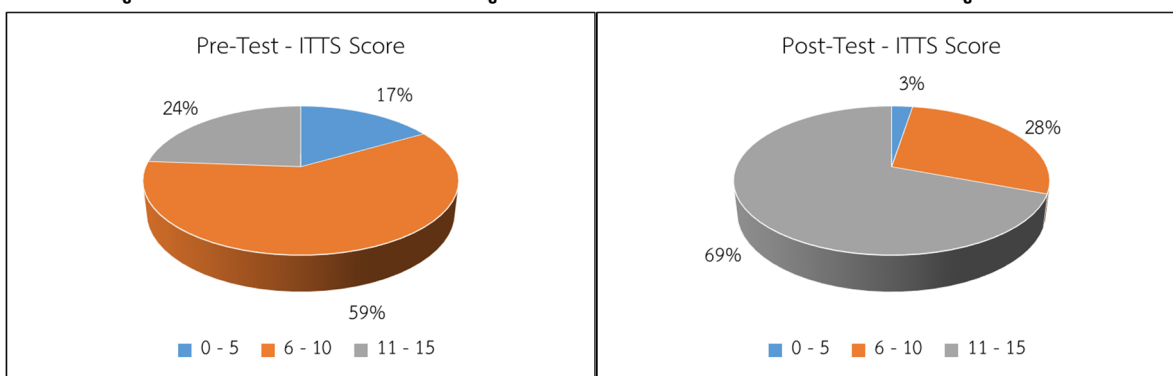
รูปที่ 5.2.5 – 4 กิจกรรม Walk Rally

5) เกณฑ์การอนุมัติและการจัดประกาศเกียรติบัตร

สำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรมตามโครงการหลักสูตร รุ่นที่ 1 จะได้รับการรับรองจากกระทรวงคมนาคมเป็นใบประกาศเกียรติบัตรรับรองอบรมหลักสูตรการอบรมความรู้ด้านการออกแบบตรวจสอบและประเมินผล การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ โดยมีเกณฑ์การได้ประกาศเกียรติบัตรเมื่อเข้าอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาในหลักสูตร และจะต้องสอบผ่านแบบทดสอบของหลักสูตรการฝึกอบรม โดยคะแนนการทดสอบของผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตร ITTS มีคะแนนดังแสดงในรูปที่ 5.2.5 – 5

รูปที่ 5.2.5 – 5 ผลแบบทดสอบผู้เข้าอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรมหลักสูตร ITTS

จากรูปที่ 5.2.5 – 5 แสดงผลการทำแบบทดสอบเพื่อวัดระดับการเรียนรู้ โดยก่อนการฝึกอบรมผู้เข้าอบรมสามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้ 8.3 คะแนน และภายหลังการฝึกอบรม ผู้เข้าอบรมสามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้ 11.0 คะแนน จะพบว่าผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น และเมื่อพิจารณาจะพบว่าอัตราส่วนของผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ย 11- 15 คะแนน ก่อนการทดสอบเพิ่มขึ้นจาก 24% เป็น 69% หลังจากการผ่านฝึกอบรมแล้ว ซึ่งแสดงถึงการเรียนรู้ของผู้อบรมที่มีการพัฒนาขึ้น โดยผู้เข้าฝึกอบรมหลักสูตรจะได้รับมอบประกาศเกียรติบัตร ในวันสุดท้ายของการอบรม โดยประกาศเกียรติบัตร รุ่นที่ 1 จะมีลักษณะดังแสดงในรูปที่ 5.2.5 – 6

รูปที่ 5.2.5 – 6 ตัวอย่างใบประกาศเกียรติบัตรหลักสูตรการอบรมทักษะการบริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ รุ่นที่ 1

5.3 แผนการติดตาม ประเมินผลสัมฤทธิ์การอบรม และการปรับปรุงหลักสูตรฯ

โครงการดำเนินการติดตามและประเมินผลผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมทั้งสองหลักสูตร โดยจะมุ่งเน้นการประเมินกระบวนการฝึกอบรม เพื่อทราบผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรอบรมที่มีการจัดทำขึ้นนั้น ได้ผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เช่น เกิดการเรียนรู้ (Learning) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงาน (Behavior) และเพื่อให้ทราบข้อดี ข้อบกพร่อง ความเหมาะสม รวมถึงปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ของหลักสูตรฝึกอบรม ทั้งในแง่ของกระบวนการฝึกอบรม (เช่น เนื้อหาวิชา วิทยากร ระยะเวลา เป็นต้น) และการจัดฝึกอบรม (เช่น สถานที่ การอำนวยความสะดวกต่าง ๆ) สำหรับใช้ประกอบการแก้ไขและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมในครั้งต่อไป ให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นจึงดำเนินการจัดทำแบบสอบถามสำหรับทั้งสองหลักสูตร โดยมีเนื้อหาและรายละเอียดดังนี้

5.3.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เข้าอบรม หลักสูตรความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ

สำหรับแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เข้าอบรมหลักสูตรความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ ได้เสนอให้ใช้วิธีการประเมินผ่านแบบสอบถามผู้เข้าอบรมจำนวน 3 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 สอบถามก่อนการเข้าอบรม ชุดที่ 2 สอบถามทันทีภายหลังการฝึกอบรม และชุดที่ 3 สอบถามภายในระยะเวลา 1 ปีภายหลังการฝึกอบรม โดยรายละเอียดของแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด มีดังต่อไปนี้

1) แบบสอบถามหลักสูตร ITTA

- แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับผู้เข้าอบรมและสอบถามก่อนการเข้าอบรม
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้เข้าอบรม เพื่อให้ทราบประวัติ ตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับงานปฏิบัติงานด้านการออกแบบ ตรวจสอบ และประเมินผล
 - ส่วนที่ 2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความรู้คนพิการและผู้สูงอายุของผู้เข้าฝึกอบรม เช่น การออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การขนส่งสาธารณะสำหรับอาคารและสถานที่เพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกการขนส่งสาธารณะสำหรับยานพาหนะประเภทต่าง ๆ และแบบฟอร์มและเทคนิคการประเมิน
 - ส่วนที่ 3 หัวข้อหรือรายละเอียดที่ต้องการจัดให้มีการฝึกอบรมในหลักสูตร ความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบ และประเมินผลสิ่งอำนวยความสะดวก
- แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับผู้เข้าอบรม และสอบถามทันทีภายหลังการฝึกอบรม
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้เข้าอบรมเพื่อสอบถามชื่อ สำหรับใช้ในการเชื่อมโยงและวิเคราะห์ข้อมูลเท่านั้น
 - ส่วนที่ 2 เน้นเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับก่อนและหลังการฝึกอบรม จากการเข้าร่วมการฝึกอบรม โดยเน้นนโยบายและกฎหมายต่างที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับความเข้าใจในการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design) หลักเกณฑ์และมาตรฐานการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกการขนส่งสาธารณะสำหรับอาคารและสถานที่เพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกการขนส่งสาธารณะสำหรับยานพาหนะประเภทต่าง ๆ แบบฟอร์มและเทคนิคในการประเมินโดยอาจจะมีการสอบถามเกี่ยวกับขนาดและมิติต่าง ๆ ของสิ่งอำนวยความสะดวกในลักษณะแบบทดสอบอย่างง่าย เพื่อวัดผลคะแนนสำหรับนำมาใช้และปรับปรุงหลักสูตรทั้งในส่วนองวิธีการและคู่มือต่อไป
 - ส่วนที่ 3 เน้นเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจในการฝึกอบรม วิทยากร วิธีการและเทคนิคการสอน สถานที่ เอกสารประกอบการฝึกอบรม รวมถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงสิ่งที่ควรปรับปรุงเพื่อให้เอกสารและคู่มือการฝึกอบรมในเอกสารฉบับสมบูรณ์ต่อไป

- แบบสอบถามชุดที่ 3 สำหรับผู้เข้าอบรม และสอบถามภายในระยะเวลา 1 ปีภายหลังการฝึกอบรม
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้เข้าอบรม โดยสอบถามเฉพาะชื่อ เพื่อใช้ในการเชื่อมโยงและวิเคราะห์ข้อมูลเท่านั้น
 - ส่วนที่ 2 เน้นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับ ความถี่ในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ประสิทธิภาพในการนำความรู้จากหลักสูตรไปใช้ในการออกแบบ ตรวจสอบ และประเมินผล ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงหลักสูตรในอนาคตต่อไป
 - สำหรับในส่วน of แบบสอบถามชุดนี้ทางสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร จะเป็นผู้จัดส่งให้กับผู้เข้าอบรมภายในระยะเวลา 1 ปี ทางไปรษณีย์/หรือช่องทางอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสม และเป็นผู้ประเมินผลต่อไป

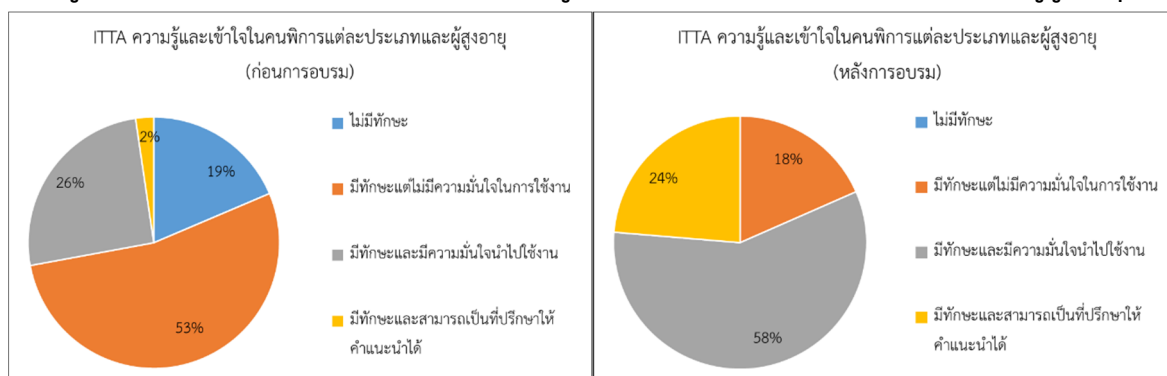
2) ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์หลักสูตร ITTA

จากผู้เข้าร่วมอบรมหลักสูตร ITTA จำนวน 52 คน มีการเก็บแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถามครบถ้วนจำนวน 38 ชุด นำมาตรวจสอบความถูกต้อง ทำการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลได้ดังนี้

- ทักษะความรู้และเข้าใจในคนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุ

สรุปผลการประเมินทักษะความรู้และเข้าใจในคนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุพบว่าผู้เข้ารับการอบรมก่อนการอบรมมีทักษะแต่ไม่มีความมั่นใจในการใช้งานร้อยละ 53 แต่เมื่อผ่านการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะและความมั่นใจนำไปใช้งานเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 58 ดังแสดงในรูปที่ 5.3.1 – 1

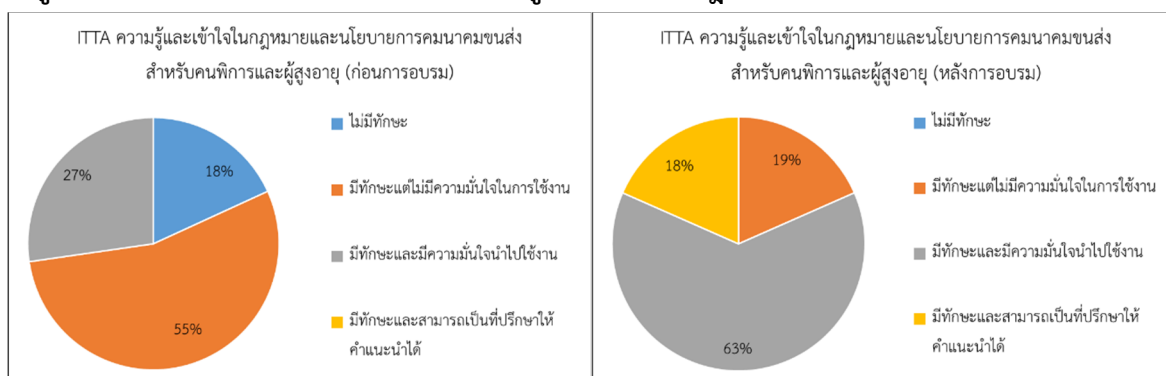
รูปที่ 5.3.1 – 1 ผลการประเมินทักษะความรู้และเข้าใจในคนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุ

- **ทักษะความรู้และเข้าใจในกฎหมายและนโยบายการคมนาคมขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ**

สรุปผลการประเมินทักษะความรู้และเข้าใจในกฎหมายและนโยบายการคมนาคมขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ พบว่าผู้เข้ารับการอบรมก่อนการอบรมมีทักษะแต่ไม่มีความมั่นใจในการใช้งานร้อยละ 55 แต่เมื่อผ่านการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะและความมั่นใจนำไปใช้งานเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 63 ดังแสดงในรูปที่ 5.3.1 – 2

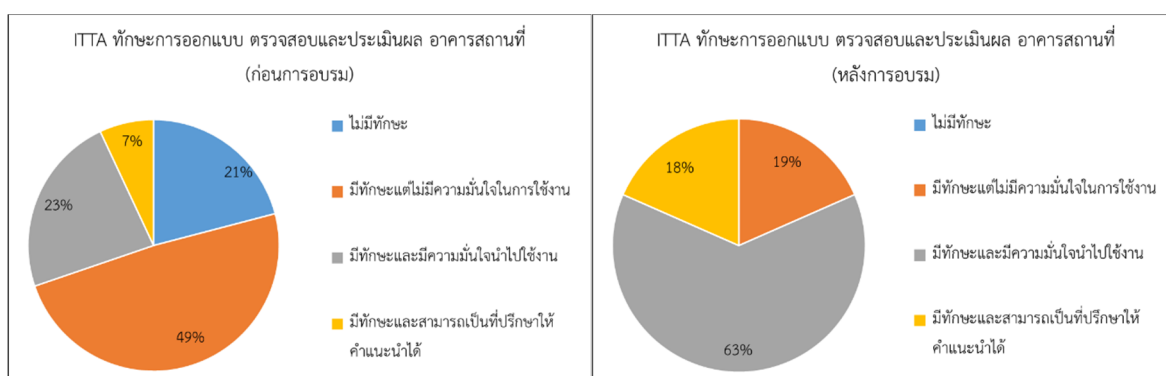
รูปที่ 5.3.1 – 2 ผลการประเมินทักษะความรู้และเข้าใจในกฎหมายและนโยบายการคมนาคมขนส่ง

- **ทักษะความรู้และเข้าใจในการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผล อาคารสถานที่**

สรุปผลการประเมินทักษะความรู้และเข้าใจในการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผล อาคารสถานที่ พบว่าผู้เข้ารับการอบรมก่อนการอบรมมีทักษะแต่ไม่มีความมั่นใจในการใช้งานร้อยละ 49 แต่เมื่อผ่านการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะและความมั่นใจนำไปใช้งานเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 63 ดังแสดงในรูปที่ 5.3.1 – 3

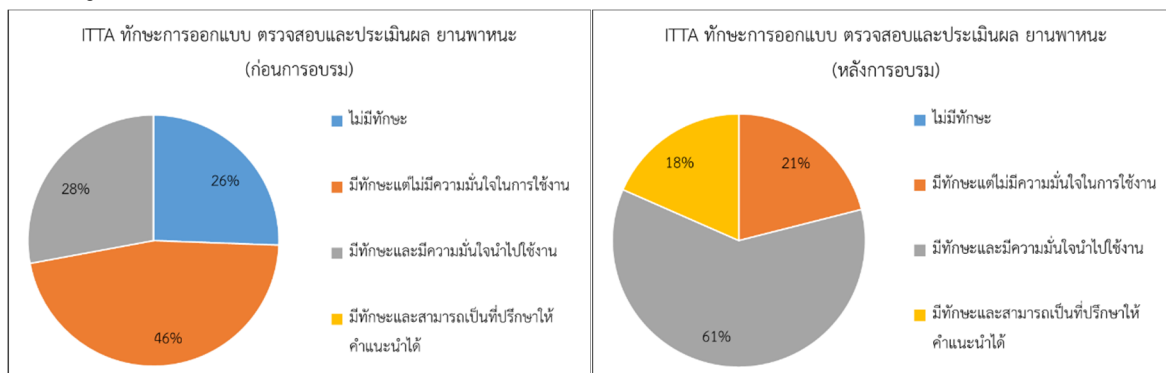
รูปที่ 5.3.1 – 3 ผลการประเมินทักษะความรู้และเข้าใจในการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผล อาคารสถานที่

- ทักษะความรู้และเข้าใจในการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผล ยานพาหนะ

สรุปผลการประเมินทักษะความรู้และเข้าใจในการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผล ยานพาหนะ พบว่าผู้เข้ารับการอบรมก่อนการอบรมมีทักษะแต่ไม่มีความมั่นใจในการใช้งานร้อยละ 46 แต่เมื่อผ่านการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะและความมั่นใจนำไปใช้งานเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 61 ดังแสดงในรูปที่ 5.3.1 – 4

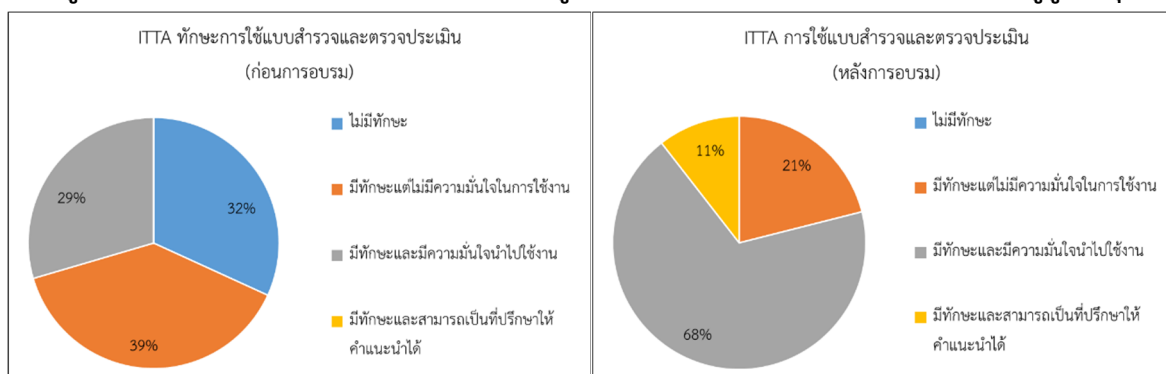
รูปที่ 5.3.1 – 4 ผลการประเมินทักษะการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผล ยานพาหนะ

- ทักษะความรู้และเข้าใจในการใช้แบบสำรวจและตรวจประเมิน

สรุปผลการประเมินทักษะความรู้และเข้าใจในการใช้แบบสำรวจและตรวจประเมิน พบว่าผู้เข้ารับการอบรมก่อนการอบรมมีทักษะแต่ไม่มีความมั่นใจในการใช้งานร้อยละ 39 แต่เมื่อผ่านการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะและความมั่นใจนำไปใช้งานเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 68 ดังแสดงในรูปที่ 5.3.1 – 5

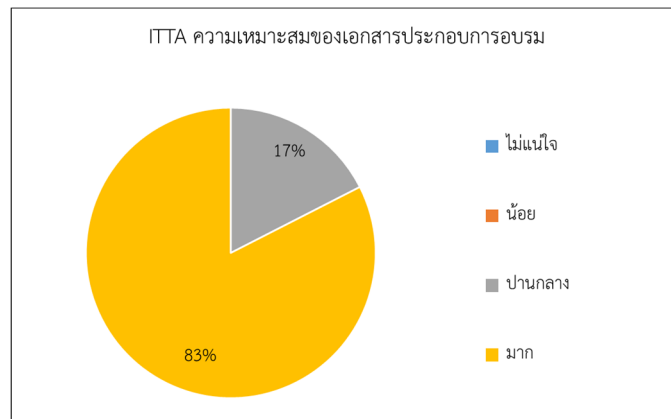
รูปที่ 5.3.1 – 5 ผลการประเมินทักษะความรู้และเข้าใจในคนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุ

- ความเหมาะสมของเอกสารประกอบการอบรม

สรุปผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบการอบรม พบว่าผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจมากในเอกสารประกอบการอบรม ร้อยละ 83 และมีความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 17 ดังแสดงในรูปที่ 5.3.1 – 6

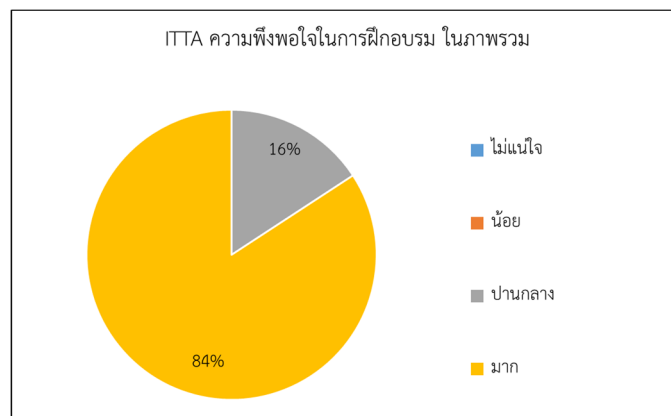
รูปที่ 5.3.1 – 6 ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบการอบรม

● ความพึงพอใจการฝึกอบรมโดยภาพรวม

สรุปผลการประเมินความพึงพอใจโดยภาพรวม พบว่าผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจมากในการฝึกอบรมโดยภาพรวม ร้อยละ 84 และมีความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 16 ดังรูปที่ 5.3.1 – 6

รูปที่ 5.3.1 – 6 ผลการประเมินความเหมาะสมของการอบรมโดยภาพรวม

3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามหลักสูตร ITTA

- ควรเพิ่มเติมการออกภาคสนามสำหรับการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผลสำหรับยานพาหนะ
- ควรเพิ่มเติมการออกภาคสนามสำหรับการออกแบบ ตรวจสอบแบบและประเมินผลอาคารเปรียบเทียบทั้งในส่วนของอาคารที่ได้มาตรฐานและอยู่ระหว่างการปรับปรุง
- ผู้เข้าอบรมควรผ่านหลักสูตรทักษะการบริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุก่อนที่จะเข้าอบรมหลักสูตรความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ เพื่อความเข้าใจในการออกแบบที่ชัดเจน
- ควรมีกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้ารับการอบรมรู้จักกันมากกว่านี้

การประเมินผลสัมฤทธิ์ในหลักสูตร ITTA ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรอบรมที่มีการจัดทำขึ้น ได้ผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ (Learning) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงาน (Behavior) มีทักษะและความมั่นใจในการนำไปใช้งานเพิ่มขึ้น และการจัดทำหลักสูตรและการอบรมมีความเหมาะสม และผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจมากในภาพรวม และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจะเป็นส่วนในการวางแผนการดำเนินการจัดอบรมและพัฒนา รูปแบบการอบรมและกิจกรรมในครั้งต่อไปที่ดำเนินการโดย สนช.

5.3.2 การประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เข้าร่วมการอบรม หลักสูตรการอบรมทักษะการให้บริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ

สำหรับแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เข้าอบรมหลักสูตรการอบรมทักษะการให้บริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ ได้เสนอให้ใช้วิธีการประเมินผ่านแบบสอบถามผู้เข้าอบรมจำนวน 3 ชุด และผู้บังคับบัญชาผู้เข้าอบรมจำนวน 1 ชุด คือ ชุดที่ 1 สอบถามก่อนการเข้าอบรม, ชุดที่ 2 สอบถามทันทีภายหลังการฝึกอบรม และชุดที่ 3 สอบถามภายในระยะเวลา 1 ปีภายหลังการฝึกอบรม ทั้งนี้ รายละเอียดของแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด มีดังต่อไปนี้

1) แบบสอบถามหลักสูตร ITTS

- แบบสอบถาม ชุดที่ 1 สำหรับผู้เข้าอบรม และสอบถามก่อนการเข้าอบรม
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้เข้าอบรม เพื่อให้ทราบประวัติ ตำแหน่งที่ตั้งในการให้บริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ
 - ส่วนที่ 2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทักษะการให้บริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุของผู้เข้าฝึกอบรม เช่น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคนพิการแต่ละประเภท ทักษะสำหรับการให้บริการแก่คนพิการประเภทต่าง ๆ ประสบการณ์ในการให้บริการแก่คนพิการประเภทต่าง ๆ
 - ส่วนที่ 3 หัวข้อหรือรายละเอียดที่ต้องการจัดให้มีในการฝึกอบรมหลักสูตรการอบรมทักษะการให้บริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ

- แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับผู้เข้าอบรม และสอบถามทันทีภายหลังการฝึกอบรม
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้เข้าอบรม จะสอบถามเฉพาะชื่อ เพื่อใช้ในการเชื่อมโยงและวิเคราะห์ข้อมูลเท่านั้น
 - ส่วนที่ 2 เน้นความรู้ที่ได้รับก่อนและหลังการฝึกอบรม จากการเข้าร่วมการฝึกอบรม โดยเน้นเกี่ยวกับการเข้าใจในแนวทางและทักษะในการให้บริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุที่ถูกต้อง ในลักษณะแบบทดสอบในเชิงปฏิบัติอย่างง่าย เพื่อวัดผลคะแนนสำหรับนำมาใช้และปรับปรุงหลักสูตรทั้งในส่วนของการวิธีการและคู่มือต่อไป
 - ส่วนที่ 3 เน้นเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจในการฝึกอบรม วิทยากร วิธีการ และเทคนิคการสอน สถานที่ เอกสารประกอบการฝึกอบรม รวมถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงสิ่งที่ควรปรับปรุงเพื่อให้เอกสารและคู่มือการฝึกอบรมในเอกสารฉบับสมบูรณ์ต่อไป
- แบบสอบถามชุดที่ 3 สำหรับผู้เข้าอบรม และสอบถามภายในระยะเวลา 1 ปีภายหลังการฝึกอบรม
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้เข้าอบรม จะสอบถามเฉพาะชื่อ เพื่อใช้ในการเชื่อมโยงและวิเคราะห์ข้อมูลเท่านั้น
 - ส่วนที่ 2 เน้นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับ ความถี่ในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ประสิทธิภาพในการนำความรู้จากหลักสูตรไปใช้ในการให้บริการแก่คนพิการประเภทต่าง ๆ และผู้สูงอายุ ข้อจำกัดและการเรียนรู้เพิ่มเติม ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงหลักสูตรในอนาคตต่อไป
 - สำหรับในส่วนของการแบบสอบถามชุดนี้ทางสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร จะเป็นผู้จัดส่งให้กับผู้เข้าอบรมภายในระยะเวลา 1 ปี ทางไปรษณีย์/หรือช่องทางอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสม และเป็นผู้ประเมินผลต่อไป

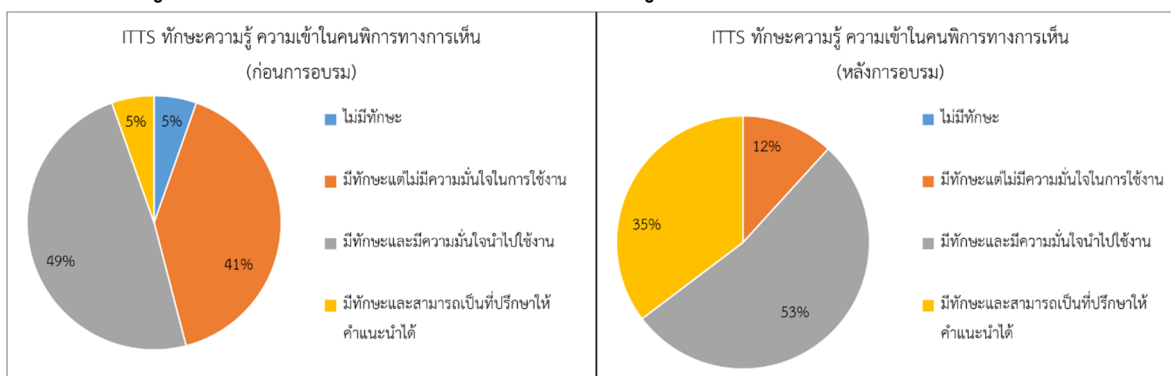
2) ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์หลักสูตร ITTS

จากผู้เข้าร่วมอบรมหลักสูตร ITTS จำนวน 50 คน มีการเก็บแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถามครบถ้วน จำนวน 35 ชุด นำมาตรวจสอบความถูกต้อง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลได้ดังนี้

- ทักษะความรู้ ความเข้าใจในคนพิการทางการเห็น

สรุปผลการประเมินทักษะความรู้และเข้าใจในคนพิการทางการเห็น พบว่าผู้เข้ารับการอบรมก่อนการอบรมมีทักษะและมีความมั่นใจนำไปใช้งานร้อยละ 49 แต่เมื่อผ่านการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะและมีความมั่นใจนำไปใช้งานเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 53 และกลุ่มผู้เข้าอบรมมีทักษะและสามารถเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5 เป็นร้อยละ 35 ดังแสดงในรูปที่ 5.3.2 – 1

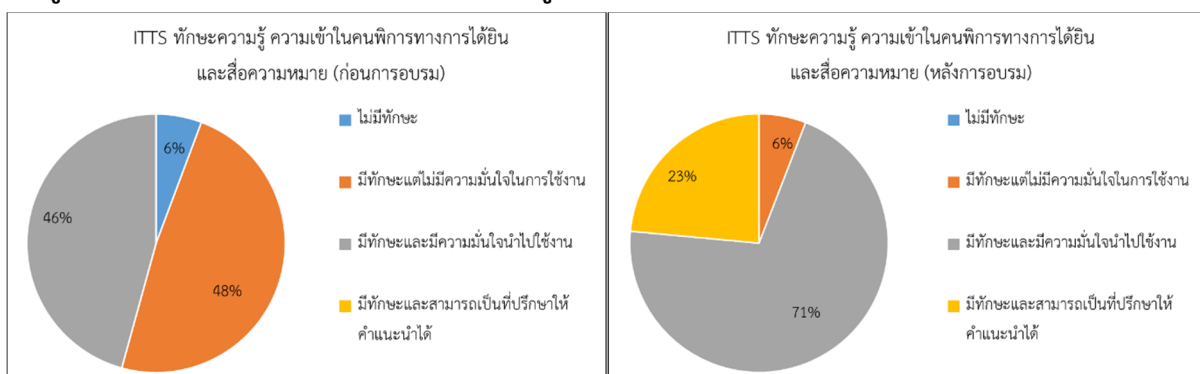
รูปที่ 5.3.2 – 1 ผลการประเมินทักษะความรู้และเข้าใจในคนพิการทางการเห็น

- ทักษะความรู้ ความเข้าใจในคนพิการทางการได้ยินและสื่อความหมาย

สรุปผลการประเมินทักษะความรู้และเข้าใจในคนพิการทางการได้ยินและสื่อความหมาย พบว่าผู้เข้ารับการอบรมก่อนการอบรมมีทักษะ แต่ไม่มีความมั่นใจนำไปใช้งานร้อยละ 48 แต่เมื่อผ่านการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะและมีความมั่นใจนำไปใช้งานเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 71 ดังแสดงในรูปที่ 5.3.2 – 2

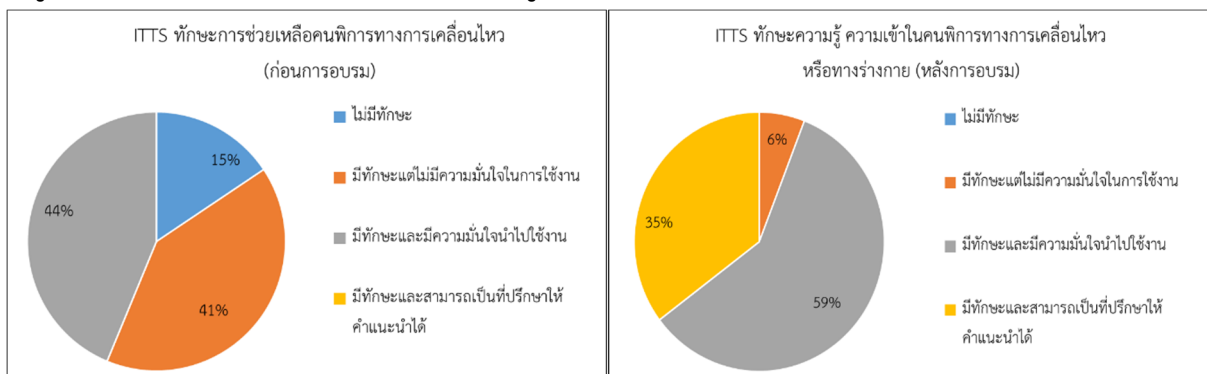
รูปที่ 5.3.2 – 2 ผลการประเมินทักษะความรู้และเข้าใจในคนพิการทางการได้ยินและสื่อความหมาย

● **ทักษะความรู้ ความเข้าใจในคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย**

สรุปผลการประเมินทักษะความรู้และเข้าใจในคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย พบว่าผู้เข้ารับการอบรมก่อนการอบรมมีทักษะแต่ไม่มีความมั่นใจนำไปใช้งานร้อยละ 41 แต่เมื่อผ่านการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะและมีความมั่นใจนำไปใช้งานร้อยละ 59 ดังแสดงในรูปที่ 5.3.2 – 3

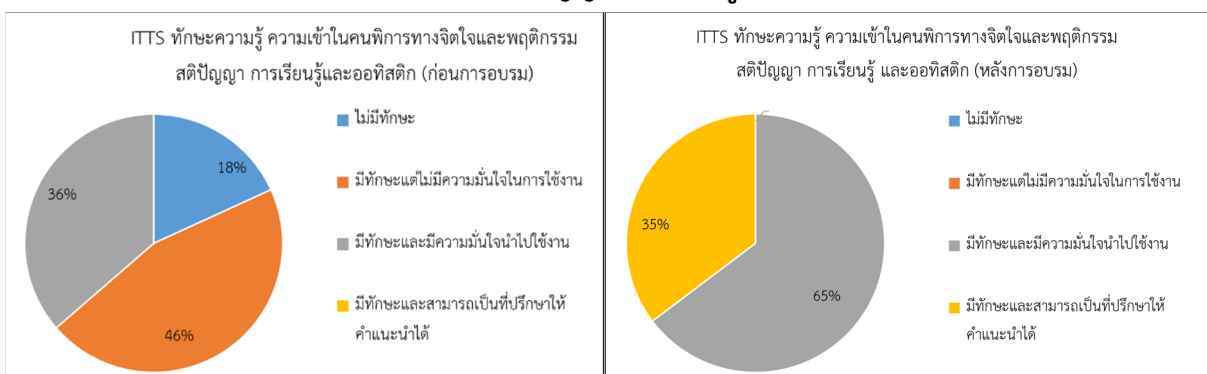
รูปที่ 5.3.2 – 3 ผลการประเมินทักษะความรู้และเข้าใจในคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

● **ทักษะความรู้ ความเข้าใจในคนพิการทางจิตใจและพฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ และออทิสติก**

สรุปผลการประเมินทักษะความรู้และเข้าใจในคนพิการทางจิตใจและพฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ และออทิสติก พบว่าผู้เข้ารับการอบรมก่อนการอบรมมีทักษะแต่ไม่มีความมั่นใจนำไปใช้งานร้อยละ 46 แต่เมื่อผ่านการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะและมีความมั่นใจนำไปใช้งานร้อยละ 65 ดังแสดงในรูปที่ 5.3.2 – 4

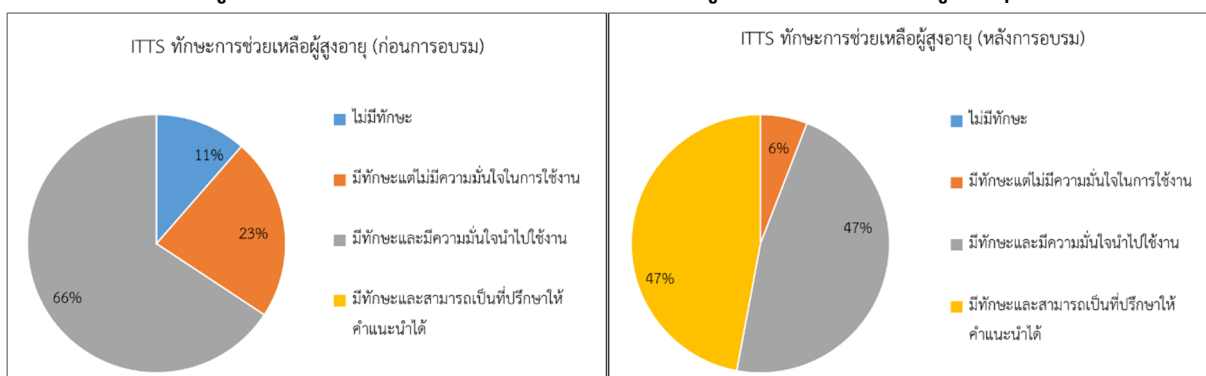
รูปที่ 5.3.2 – 4 ผลการประเมินทักษะความรู้และเข้าใจในคนพิการทางจิตใจและพฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ และออทิสติก

- ทักษะความรู้ ความเข้าใจในผู้สูงอายุ

สรุปผลการประเมินทักษะความรู้และเข้าใจในผู้สูงอายุ พบว่าผู้เข้ารับการอบรม ก่อนการอบรมมีทักษะและมีความมั่นใจนำไปใช้งานร้อยละ 66 เมื่อผ่านการอบรม กลุ่มผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะและสามารถเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำได้เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 47 ดังรูปที่ 5.3.2 – 5

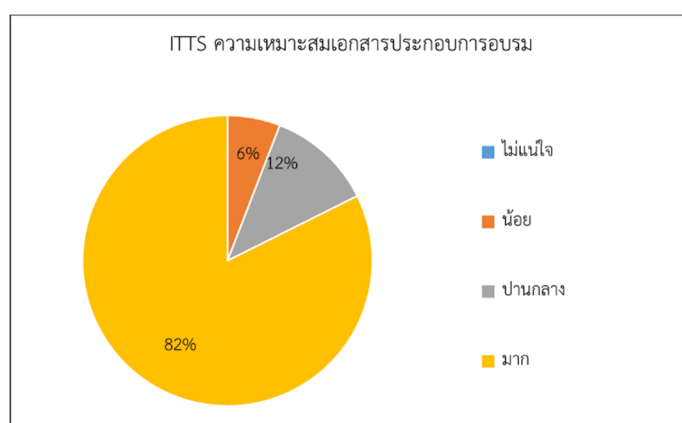
รูปที่ 5.3.2 – 5 ผลการประเมินทักษะความรู้และเข้าใจในความสูงอายุ

- ความเหมาะสมของเอกสารประกอบการอบรม

สรุปผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบการอบรม พบว่าผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจมากในเอกสารประกอบการอบรม ร้อยละ 82 และมีความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 12 ดังแสดงในรูปที่ 5.3.2 – 6

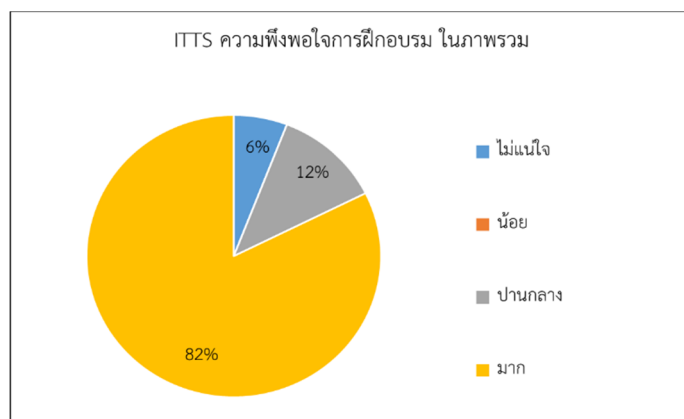
รูปที่ 5.3.2 – 6 ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบการอบรม

● ความพึงพอใจการฝึกอบรมโดยภาพรวม

สรุปผลการประเมินความพึงพอใจโดยภาพรวม พบว่าผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจมากในการฝึกอบรมโดยภาพรวม ร้อยละ 82 และมีความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 12 ดังแสดงในรูปที่ 5.3.2 – 7

รูปที่ 5.3.2 – 7 ผลการประเมินความพึงพอใจการฝึกอบรมในภาพรวม

3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามหลักสูตร ITTS

- หลักสูตรควรมีการแนะนำ Website และเพิ่มวิดีโอทัศนสำหรับการสาธิต เพื่อเข้าไปศึกษาเพิ่มเติมและติดตามเอกสารได้
- ควรจัดอบรมเพิ่มเติมแก่หน่วยงานอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้รับการอบรมให้ครอบคลุม เพื่อประโยชน์แก่คนพิการและผู้สูงอายุให้มากขึ้น
- ควรจัดอบรมทบทวนความรู้ปีละครั้ง

การประเมินผลสัมฤทธิ์ในหลักสูตร ITTS ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรอบรมได้ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ (Learning) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงาน (Behavior) มีทักษะและความมั่นใจในการนำไปใช้งานเพิ่มขึ้น โดยแสดงถึงการดำเนินการจัดทำหลักสูตร และการอบรมมีความเหมาะสม ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจมากในภาพรวม และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนของการติดตามเอกสารและการจัดทำวิดีโอทัศนสาธิต โครงการฯ ได้ดำเนินการจัดทำชุดวิดีโอทัศนและออกแบบไว้เป็นแหล่งเรียนรู้ฝ่ายทางเว็บไซต์ โดยอยู่ในส่วนงานการประชาสัมพันธ์ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการต่าง ๆ ในบทที่ 7 การจัดสัมมนาและประชาสัมพันธ์ของรายงานฉบับนี้ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ จะเป็นส่วนในการวางแผนการดำเนินการจัดอบรมและพัฒนา รูปแบบการอบรมในครั้งต่อไป